

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрухів І. О. Західноукраїнські молодіжні товариства «Сокіл», «Січ», «Пласт», «Луч» / І. О. Андрухів. – Івано-Франківськ, 1992. – 78 с.
2. Андрухович Я. Столова сітківка (пінг-понг) / Я. Андрухович // Альманах Ради Фізичної культури 1945 – 1948. – Мюнхен : Молоде життя, 1951. – С. 56–57.
3. Вацеба О. М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні / О. М. Вацеба. – Івано-Франківськ : Лімя – НВ, 1997. – 232 с.
4. Гайдук С. Видатні земляки / С. Гайдук // Сокільські вісті. – 1935. – 11 с.
5. Гайсинський О. Тіловиховання і спорт / О. Гайсинський // Альманах Станиславівської землі. Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред.-упор. Б. Кравців. – Нью-Йорк – Торонто – Мюнхен, 1975. – С. 341–388.
6. Кобільник С. Спорт у Дрогобичі / С. Кобільник // Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1973. – С. 559–564.
7. Липа Ю. Призначення України / Ю. Липа. – Львів, 1938. – 271 с.

УДК 378.1:378.07

*Наталія МАЦОЛА,
Галина ЯЦУЛЯК,
Лілія МИХАЦЬ
(м. Дрогобич)*

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті вивчені окремі аспекти застосування новітніх педагогічних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів з фізичної культури. Встановлено, що найчастіше викладачі застосовують дискусії та проблемні лекції. Найменш популярним є метод мозкового штурму.

Ключові слова: *новітні технології, професійна підготовка, вчителі з фізичної культури.*

Matsola Natalia, Yatsulyak Halyna, Mykhats' Liliya. Application of the newest pedagogical technologies in the training of future specialists in physical education. The article concerns specific aspects of applying the newest pedagogical technologies in the training of future specialists in physical education. It was established that most teachers use discussions and problem lectures. The method of brainstorming proves to be the least popular one.

Key words: *modern technology, training, specialists in physical culture.*

Постановка проблеми. Нині відбуваються глибокі соціально-економічні трансформації суспільства, інтенсифікація економічного розвитку, поява конкуренції на ринку праці та ріст сектора освітніх послуг, які вимагають якісних змін в концептуальних основах професійної підготовки фахівців: нових підходів до розробки змісту, форм та методів професійної підготовки фахівців нової формації, впровадження в навчальний процес вищих навчальних закладів сучасних інноваційних технологій.

Новітні педагогічні технології мають на меті поопераційне впровадження різних видів педагогічних нововведень, які викликають зміни в традиційному педагогічному процесі; подолання наслідків деструктивних процесів у системі освіти, виведення навчальних закладів на вищий конкурентоспроможний рівень [2].

Донедавна інформатизацію освіти розглядали управлінські структури та професійні співтовариства переважно як технічне завдання й під нею розуміли, передусім, комп'ютерну оснащеність, підключення до Інтернету, викладання курсу інформатики. На сьогодні інформатизацію освіти пов'язують з оновленням змісту, методів та організаційних форм навчання, досягненням нових навчальних результатів, модернізацією всіх сторін життя вищої освітньої школи, використанням комп'ютера у викладанні навчальних дисциплін [4].

Аналіз досліджень. Дискусії навколо проблеми новітніх технологій навчання у вищих навчальних закладах не стихають у науково-педагогічній літературі. Якщо раніше серед основних традиційних технологій навчання виділялися лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, то зараз, у результаті великої кількості нововведень, учені виділяють значно складніші форми, які здатні задовольнити цікавість найдопитливішого та найбільш інтелектуально розвиненого студента.

Новітні педагогічні технології досліджували Б. Берштейн, Б. Блум, Д. Гозлінг, Г. Жилін, В. Макдоналд, М. Поташник, А. Пригожин, В. Сластьонін, Н. Сілвер, які розглядали питання управління інноваційними процесами у системі вищої освіти, досліджували проблеми організаційної культури інновацій, досвід новаторів тощо [7].

У працях А. І. Федорова обґрунтовано теоретико-методичні аспекти інформатизації освіти вищих навчальних закладів фізичної культури, дидактичні основи розробки комп'ютерних навчальних програм і методики їх використання при підготовці студентів ВНЗ фізичної культури [3].

Водночас питання використання новітніх технологій у сфері фізичної культури й спорту ще не досягло свого остаточного варіанта та

вимагає більш поглибленого й практичного вивчення. Особливої актуальності набувають теоретичні та практичні аспекти розробки інноваційних технологій навчання, які б сприяли підвищенню якості підготовки фахівців з фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Мета дослідження – вивчити окремі аспекти застосування новітніх педагогічних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні не можна знайти жодної сфери людської діяльності, не пов'язаної з фізичною культурою, оскільки фізична культура і спорт – загально визнані матеріальні і духовні цінності суспільства в цілому і кожної людини окремо.

Не випадково усі останні роки все частіше говориться про фізичну культуру не лише як про самостійний соціальний феномен, але і як про стійку якість особистості. Історично фізична культура складалася передусім під впливом практичних потреб суспільства в повноцінній фізичній підготовці підростаючого покоління і дорослого населення до праці. В той же час у міру становлення систем освіти і виховання фізична культура ставала базовим чинником формування рухових умінь і навичок.

Нововведення, або інновації, характерні для будь-якої професійної діяльності людини і тому природно стають предметом вивчення, аналізу і впровадження.

Аналіз результатів дослідження показав, що нині професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної культури ґрунтується на інтегрованому поєднанні загальнодидактичних методів та методів інноваційного навчання, які передбачають суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників педагогічного процесу, їх самоактуалізацію та самоорієнтацію. Це обумовлено тенденцією до взаємопроникнення та взаємозв'язку діяльності викладача і студента, а також до змін їх позицій у вищій школі, коли викладач не протиставляє себе студентам, а займає з ними рівноправну позицію, залишаючи за собою право керувати способами взаємодії. В таких умовах студент є не пасивним об'єктом, на який спрямована педагогічна дія, а включеним в педагогічний процес активним суб'єктом, якому надається можливість підвищити рівень самостійності, а також визначитися з вибором змісту та методів навчання [6].

Аналіз педагогічної літератури дозволяє виділити десятки типів нестандартних (інноваційних) занять. Ми спеціально не виділяємо окремо нетрадиційні та інноваційні заняття. Це пов'язано з тим, що в наукових дослідженнях ще немає чіткого тлумачення таких занять і тому більшість авторів їх ототожнюють [7].

Згідно досліджень В. Сергієчко, різновидом новітніх технологій є розроблена інноваційна технологія викладання, яка включає нововведення (лекції – конспект-лекція, лекція-дискусія, лекція-консультація, лекція зі зворотним зв'язком, проблемна лекція, лекція-бесіда; семінари – конкурс знань, семінар-дискусія, свято-гра; конференції – виступ, доповідь, диспут); сучасні форми, методи та засоби навчання (проблемні, ситуаційні, навчальні карточки, проблемні завдання, моделювання, проект уроку, комп'ютерне тестування, рейтингова система), які направлені на особово-орієнтований розвиток студентів, формування їх професійної самосвідомості та педагогічного мислення, на підвищення власного соціального статусу [4].

За допомогою нетрадиційних занять можна вирішити проблему диференціації навчання, організації самостійної пізнавальної і практичної діяльності студентів, сформуванню вміння здійснювати самоконтроль за навчальною діяльністю тощо. Дуже важливою є проблема визначення місця нетрадиційних (інноваційних) уроків у загальній системі навчальних занять з навчального предмета. Кожне заняття має власне місце в системі занять з урахуванням їх видів і типів, він здійснює специфічний, властивий тільки йому внесок у вирішення основних завдань навчального предмета.

Розглядаючи теоретичні основи впровадження нетрадиційних (інноваційних) занять в практику діяльності викладачів різних навчальних предметів, Г. Селевко пропонує керуватися такими принципами: принцип індивідуального підходу до студентів; принцип зв'язку теорії з практикою; принцип свідомості і активності діяльності студентів; принцип вибірковості; принцип добровільної участі студентів в навчальній діяльності; принцип зацікавленості [3].

Впровадження нетрадиційних занять базується на розумінні студентів як суб'єктів освітнього процесу і спрямовані на розвиток особистості як школярів, так і студентів, творчого потенціалу і мотиваційно-ціннісної сфери. На таких заняттях активізуються психічні процеси студентів: увага, пам'ять, інтерес, сприйняття, мислення тощо. Основою якісного засвоєння навчального матеріалу будь-якого навчального предмета є пізнавальна потреба, що ґрунтується на емоційному сприйнятті оточуючого світу і на привабливості самого навчального процесу.

Нетрадиційні заняття необхідно розглядати як одну з активних форм навчання, як засіб підвищення ефективності навчального процесу, можливість здійснювати на практиці всі принципи навчання з використанням різних організаційних форм і методів навчання.

Для студентів нетрадиційне заняття – це перехід в інший психологічний стан, де використовується інший стиль спілкування, мають місце позитивні емоції, почуття себе в новій якості (нові обов'язки і відповідальність), прояв творчих здібностей і особистісних якостей, самостійне рішення навчальних проблем, самооцінка і самоствердження тощо.

Для викладача нетрадиційне заняття є можливістю визначити навчальні можливості студентів, їх потреби і нахили, уміння спілкуватися в колективі, а також можливість для творчого підходу до організації навчального процесу, самореалізації, здійснення власних ідей і підходів до організації навчального процесу [5].

Під час підготовки до проведення нетрадиційних занять викладачеві необхідно вирішити ряд питань: вибір теми заняття; визначення освітніх, виховних і розвивальних завдань; обґрунтування змісту навчального матеріалу; добір методів і форм організації навчальної діяльності студентів; підбір засобів навчання і форм контролю за діяльністю студентів.

В. Цина під інноваційними технологіями навчання розуміє цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Сьогодні до інноваційних технологій належать і використання комп'ютерних моделюючих систем, і впровадження ситуаційних та кейсових технологій, і вирішення фахових задач за допомогою комплексного використання знань із загальноосвітніх та фахових дисциплін [8].

Використання новітніх технологій викладання припускає досягнення викладачем таких цілей: формування навичок продуктивного спілкування в умовах навчального процесу, тією чи іншою мірою наближених до реальних умов; розвиток уміння аргументувати свою точку зору, чітко формулювати і ясно викладати свої думки; розвиток здатності аналізувати складні ситуації, виділяти головні та другорядні причини їхнього виникнення, знаходити засоби та способи їхнього вирішення тощо [1].

Варто зауважити, що викладачі, які творчо ставляться до інноваційної діяльності, мають широкі й змістовні знання про нові наукові та новаторські підходи до навчання й виховання, володіють новітніми технологіями і створюють власні. Реалізація творчого потенціалу в інноваційному процесі для багатьох із них є найважливішим орієнтиром діяльності.

Висновки. Запровадження новітніх технологій у початковий процес завжди вважалося прогресивним кроком і підвищувало мотива-

цію навчання. У професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури використовуються форми та методи навчання, спрямовані на розв'язання актуальних проблем освіти: соціальну адаптацію випускників, формування ініціативної життєвої позиції, розвиток нестандартності їх мислення. Серед новітніх педагогічних технологій, які використовують викладачі вищих навчальних закладів при підготовці майбутніх вчителів з фізичної культури, найбільшою популярністю користуються дискусії та проблемні лекції. Найменш популярним є метод мозкового штурму, який використовують не всі викладачі, що вочевидь, пов'язано з недостатньою їх поінформованістю про особливості даного методу навчання та специфіку його застосування у вищій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бишовець Н. Основи проектування технологічних інновацій у вищих навчальних закладах фізкультурного профілю / Н. Бишовець, К. Сергієчко // Теорія і методика фізичного виховання. – 2006. – № 1. – С. 79–81.
2. Кульневич С. Совсем необычный урок / С. Кульневич, Т. Лакоценина. – Ростов-на-Дону : Учитель, 2001. – 136 с.
3. Селевко Г. Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
4. Сергієчко В. М. Інноваційна технологія викладання легкої атлетики на факультетах фізичної культури вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / В. Сергієчко. – Л. : 2007. – 20 с.
5. Слостенин В. Общая педагогіка / В. Слостенин, И. Исаев, Е. Шиянов. – М. : Владос, 2003. – 341 с.
6. Федоров А. Современные информационные технологии в системе высшего физкультурного образования / А. Федоров // Теория и практика физической культуры. – 2000. – № 12. – С. 56–59.
7. Хуторской А. Современные педагогические инновации на уроке / А. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос», 5.07.2007 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа. – <http://eidos.ru/journal/2007/0705-4.htm>.
8. Цина В. Сучасні інноваційні технології навчання студентів та роль педагога в їх реалізації. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pena/2010_2/Tsuna.pdf.